Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000196593
Datum:	19 november 2024
Opsteller:	T. Meuwissen
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Pijnenburg
Onderwerp:	Beschikbaarstelling middelen subsidieaanvraag Endura t.b.v. duurzaamheidsactiviteiten

Het college van B&W besluit:

1. Mits de Raad hiervoor de financiële middelen beschikbaar stelt, positief te beslissen over de subsidieaanvraag van Endura inzake duurzaamheidsactiviteiten, waarbij het college onder meer bepaalt welke activiteiten, al dan niet deels, worden gesubsidieerd, welk subsidiebedrag en onder welke voorwaarden en verplichtingen de subsidie wordt verleend.
2. De raad voor te stellen een bedrag van € 100.000,- beschikbaar te stellen in verband met de subsidieaanvraag van Endura en dit te dekken uit de bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds.

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Harderwijk heeft een actieve lokale energiecoöperatie, Endura. Endura is opgericht in november 2016 en heeft ondertussen meer dan 400 leden en 5 gerealiseerde zonneparken. Endura wil zich verbreden en inzetten op energie besparen. Dit betekent dat ze naast het opzetten van zonneparken zich steeds meer bezig houden met het betrekken van mensen bij de energietransitie en het enthousiasmeren, informeren en stimuleren van inwoners om energie te besparen. Hierbij ook het doel om de energietransitie inclusiever te maken, zorgen dat iedereen hieraan mee kan doen. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van energiecafés, langs de deuren met vrijwilligers om de actie energieklusteam 2022/2023 van de gemeente te promoten en eerste ervaring opgedaan met het inzetten van vrijwilligers die advies geven als energiebespaaradviseurs op een fysieke locatie. Daarbij zet een deel van de leden zich actief in als vrijwilliger.

Door netcongestie is het bijna niet mogelijk om nieuwe duurzame energie opwek projecten de komende jaren te starten. Daarmee komt de focus de komende jaren vanuit de gemeente Harderwijk meer op het energie besparen te liggen.

Om deze verbreding om meer inwoners te betrekken door te kunnen zetten en te laten groeien heeft Endura zeer recent voor het kalenderjaar 2025 een subsidie aangevraagd. Endura wil met deze verbreding ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen in de energietransitie, ongeacht wat je situatie is. Om dit te bereiken werkt Endura samen met lokale partijen (Zorgdat, woningcorporaties, Voedselbank, enzovoort) om zo meer inwoners te bereiken en te helpen.

Kader

- Concept omgevingsvisie Harderwijk (Nog vast te stellen)
- Duurzaamheidsvisie - De duurzame Stad (juli 2020)
- Energietransitiebeleid - De energieke stad (april 2023)
- Verbeteragenda Inclusie Harderwijk en Hierden 2022-2026
- Nota sociaal domein

Alternatieven

1. De raad niet verzoeken om financiële middelen beschikbaar te stellen.
   Zonder deze financiële middelen kan de subsidieaanvraag sowieso niet gehonoreerd worden. Dit betekent dat Endura de activiteiten zoals benoemd in de aanvraag het komend jaar ook niet tot

zeer beperkt kan gaan uitvoeren. Gevolg hiervan is dat in dat geval de kans die zich nu voordoet niet wordt benut, namelijk het gebruik maken van de lokale kennis, het netwerk en de vrijwilligers van Endura, die kunnen helpen meer inwoners te bereiken en kunnen helpen bij energiebesparing. In dat geval blijft Endura zich hoofdzakelijk richten op het realiseren van zonneparken en kan maar beperkt iets doen op het gebied van energie besparing, voornamelijk de energiecafés.
Echter de verwachting is dat er in de komende jaren vanwege de netcongestie niet tot nauwelijks zonneparken/daken gerealiseerd kunnen worden. Om wel stappen te maken in de energietransitie, zien we kansen om ons te richten op diversiteit/inclusie zodat iedereen mee kan doen.

Beoogd effect
Middelen beschikbaar te stellen om het lokaal initiatief gericht op energiebesparing – door en voor inwoners – te omarmen en binnen de wettelijke kaders over te gaan tot subsidieverlening.

Argumenten

1.1 De activiteiten dragen bij aan de energietransitie- en inclusiedoelstellingen
Zoals opgenomen in de concept omgevingsvisie Harderwijk 2040, is energie besparen de eerste stap in de energietransitie. De afgelopen jaren is door de gemeente ingezet op voorlichting en stimulering om energie te besparen. Echter, niet iedereen uit de samenleving doet mee. Zowel op bijeenkomsten als in de energietransitie zelf. De voorgestelde activiteiten van Endura hebben als doel met een lokale aanpak en via vertrouwde contacten meer mensen te benaderen en te stimuleren ook mee te doen en energie te besparen.

Door netcongestie is het bijna niet mogelijk om nieuwe duurzame energie opwek projecten te starten. Daarmee komt de focus de komende jaren vanuit de gemeente Harderwijk meer op het energie besparen te liggen. Op het moment wordt gewerkt aan de herijking van het energie transitiebeleid. Op basis hiervan worden kaders opgesteld voor een op te stellen warmte/energieprogramma. De focus op energie besparen komt hier in terug.

1.2 Endura is een lokale partij, met lokale kennis en netwerk
In de afgelopen 7 jaar heeft Endura een lokaal netwerk opgebouwd. Niet alleen met andere partijen op het gebied van duurzaamheid, maar ook juist de samenwerking gezocht met maatschappelijke partijen, zoals Zorgdat, de woningcorporaties en de voedselbank. Daarnaast hebben ze betrokken leden die zich graag vrijwillig inzetten. De inzet van lokale vrijwilligers helpt bij het benaderen en informeren van de inwoners.

1.3 Endura heeft een actieve groep vrijwilligers
Een deel van de leden zet zich actief in als vrijwilliger. Dit kan zijn van deelnemen in werkgroepen als coach tot meedoen met acties langs de deuren. Het voordeel van inzetten van lokale vrijwilligers is dat ze de gemeente kennen, ze sneller door andere bewoners worden vertrouwd en vanuit persoonlijke motivatie andere mensen willen helpen.

1.4 De activiteiten dienen het algemeen belang
De activiteiten die Endura wil uitvoeren zijn gericht op het helpen van inwoners van de gemeente Harderwijk. Waarbij ze met de mix aan activiteiten maatwerk kunnen bieden aan wat een inwoner nodig heeft. Ondanks dat deze activiteiten met vrijwilligers worden uitgevoerd, zitten er wel kosten aan verbonden. Endura is een energiecoöperatie zonder winstoogmerk en heeft dan ook niet de intentie om winst te maken door de uitvoering van deze activiteiten.

1.5. De aanvraag ziet op uit te voeren activiteiten in kalenderjaar 2025
Wanneer subsidie wordt verleend, gebeurt dit op grond van artikel 4:23 lid 3 onder d van de Awb, een zogenoemde ‘incidentele subsidie’. Voor de gemeenten zijn de activiteiten die Endura uitvoert in 2025 om te ervaren of de inzet van een lokale partij met lokale kennis, met een opgebouwd

(lokaal) netwerk en met actieve leden/vrijwilligers die zich inzetten voor hun plaatsgenoten een toegevoegde waarde heeft. Gedurende het jaar wordt dit geëvalueerd.

1.6 *Activiteiten Endura kunnen aanvulling zijn op toekomstig duurzaamheidsloket*
Zoals eerder besloten, stopt REL met de uitvoering van het duurzaamheidsloket Noord-Veluwe per 1 maart 2025. De activiteiten die Endura wil uitvoeren kunnen een aanvulling zijn op een nog verder uit te werken opzet van het duurzaamheidsloket per 1 maart 2025.

1.7 Het verlenen van subsidie is een collegebevoegdheid
Het college is voornemens om subsidie te verlenen gelet ook op de bovengenoemde argumenten. Indien de raad financiële middelen ter beschikking stelt, neemt het college vervolgens een definitief besluit op de aanvraag. In dat besluit wordt onder andere opgenomen welke activiteiten worden gesubsidieerd, wordt het te subsidiëren bedrag opgenomen en worden de voorwaarden en verplichtingen vermeld waaronder de subsidie wordt verleend.

2.1 De activiteiten passen binnen de kaders van het duurzaamheidsfonds
De door Endura beoogde uit te voeren activiteiten zijn gericht op het helpen van inwoners om energie te besparen en mee te gaan doen aan de energietransitie. Daarbij wil Endura extra focus leggen op het bereiken van inwoners in een meer kwetsbare situatie. Deze activiteiten zijn gericht op het ondersteunen van inwoners. Daarmee valt het binnen het onderdeel “inwoners en bedrijven” van de kaders van het duurzaamheidsfonds. Waarbij de impact voornamelijk wordt gemeten in het aantal bereikte inwoners.

2.2 De gemeenteraad is het bevoegd gezag om de middelen toe te kennen.
Aangezien de middelen uit een bestemmingsreserve komen moet de raad deze beschikbaar stellen als bevoegd gezag. De subsidie aanvraag past binnen de door de raad vastgestelde kaders van het duurzaamheidsfonds.

Omgevingswet
In de concept omgevingsvisie is aangegeven dat we inzetten op energie besparen en duurzame energie: *“energietransitie krijgt voorrang met als principe: besparen, duurzaam opwekken en anders zo schoon mogelijk (dus niet fossiel).”*

Financiën
Er wordt gevraagd € 100.000,- uit de bestemmingsreserve “Duurzaamheidsfonds” beschikbaar te stellen ter dekking van een eventuele subsidie voor Endura. De activiteiten vallen binnen het kader onder het onderdeel “inwoners en bedrijven”. De activiteiten die Endura wenst uit te voeren zijn gericht op het betrekken, informeren en stimuleren van inwoners op het gebied van energiebesparing. Waarbij extra ingezet wordt op inwoners die lastig worden bereikt.

Dit kan worden aangevuld met € 13.000,- gedekt uit het reeds beschikbare budget duurzaamheid. Dit is een deel van de middelen die in het budget duurzaamheid zijn begroot voor het duurzaamheidsloket. De activiteiten die Endura wenst uit te voeren kunnen een aanvulling zijn op een nog verder uit te werken opzet van het duurzaamheidsloket per 1 maart 2025.

Zoals Endura aangeeft in de brief, wordt de subsidie van de gemeente aangevuld met een eigen middelen (€15.000,-) en zetten ze in op een subsidie van de Rabobank (€10.000,-) . Dit maakt een totaal budget van €138.000,- voor de projecten in 2025.
Dit bedrag wordt op de volgende manier ingezet.

- Personeelskosten* - €78.000,-
- Overhead - €15.000,-
- Communicatie/promotie acties - €25.000,-

- Vrijwilligersvergoeding - €10.000,-
- Overige kosten - €10.000,-
  (aanschaf materialen, huur locaties, administratiekosten, trainingen)

* Een betaalde medewerker is nodig om de verschillende activiteiten te coördineren, de vrijwilligers aan te sturen en onderhoudt en verbreed het lokale netwerk om projecten met elkaar te kunnen verbinden om meer mensen te bereiken.

Duurzaamheid
De activiteiten van Endura dragen bij aan de energietransitiedoelen door inwoners te helpen energie te besparen. De directe bijdrage uitgedrukt in tonnen CO2 is niet mogelijk aangezien er geen zicht is of inwoners hun gedrag hebben aangepast en/of maatregelen hebben getroffen. De subsidie moet dan ook worden verantwoord aan de hand van het voorgestelde resultaat van Endura in de aanvraag. In de beschikking wordt ingegaan op de verantwoording.

Communicatie
Nadat de raad een besluit heeft genomen over het al dan niet beschikbaar stellen van financiële middelen, neemt het college een besluit over de voorliggende subsidieaanvraag van Endura. Dat besluit wordt vervolgens aan Endura bekendgemaakt.

Uitvoering
Zoals hiervoor al aangegeven willen we het lokaal initiatief gericht op energiebesparing graag omarmen, wat betekent dat de intentie bestaat om subsidie aan Endura te verlenen ten behoeve van in de subsidieaanvraag genoemde activiteiten onder nader te bepalen voorwaarden en verplichtingen en binnen de wettelijke kaders in afstemming met de collega's van sociaal domein. Nadat de middelen beschikbaar zijn gesteld door de gemeenteraad, wordt de subsidiebeschikking opgesteld en door het college vastgesteld. Als is besloten tot subsidieverlening, kan Endura starten met de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten. Belangrijk daarbij is de voortgang te monitoren om zo ook het effect van de subsidieverlening te kunnen peilen.

Evaluatie
Wanneer sprake is van subsidieverlening wordt zowel tijdens de uitvoering van de activiteiten als na afloop ervan geëvalueerd of met de subsidie het gewenste effect wordt en is behaald, namelijk meer inwoners te betrekken bij de energietransitie en energie besparen. Belangrijk punt waarnaar dan wordt gekeken is de toegevoegde waarde van een lokale partij met lokale kennis, met een opgebouwd (lokaal) netwerk en met actieve leden/vrijwilligers die zich inzetten voor hun plaatsgenoten.

Daarnaast zijn er meerdere contactmomenten met Endura om elkaar op de hoogte te houden van lopende projecten en nieuwe ontwikkelingen.

Bijlagen
1. Brief Endura aanvraag subsidie 2025